

# СНН

СРПСКЕ  
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ  
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ  
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 30. новембар 2006.

Нова серија, г. XVI, бр. 48

## *Прва самостална изложба Милана Ђурића*



## Сензуалност боја

Фото: ИВАН ЈАКШИЋ

## Планови сегединских Срба

У сегединском Српском клубу 16. новембра одржано је заједничко заседање чланова руководстава Сегединске српске заједнице и месне српске мањинске самоуправе на којем су активисти двеју организација размотрили најактуелније проблеме и предстојеће програме.

Пошто се већинска самоуправа обратила молбом по питању установљавања адресе седишта српске мањинске самоуправе, на седници, којом је председавао Томислав Роцков, председник Самоуправе Срба у Сегедину, чланови месне српске мањинске самоуправе најпре су довели одлуку да ће се седиште бираног тела Срба у овом граду и даље налазити у Шомођијевој улици под бр. 3. Таквој одлуци у прилог иде и чињеница да је Сегединска српска заједница потписала уговор са месном српском православном црквеном општином да ће цивилна организација црквеној општини плаћати месечну кирију у износу од 40.000,- форинти. Иако се ради о високој своти, Сегединска српска заједница је прихватила да редовито плаћа закуп имајући у виду да је у питању својеврсни центар вековног окупљања Срба а и услови за рад су повољни у згради која се налази у Шомођијевој улици.

Потом су мањински активисти говорили о протеклом Дану српске културе у Сегедину и предстојећим програмима до краја године... У вези са Даном српске културе у Сегедину, присутни су се сложили да је

традиционална манифестација, одржана 4. новембра, била итекако успешна и да се и у будуће, при реализацији свечаности, треба ослонити на домаће снаге попут студената Сегединског универзитета. Изнета је иницијатива да ову приредбу у будуће свакако краси и изложба, осим тога, вредно је размислити и о томе да се богатство и шароликост српске културе током једне календарске године представи у више наврата...

Овогодишњи бал је оцењен мало слабијим него претходни а узроци скромније посећености тек треба да се открију...

Што се тиче разних програма до краја године, истакнуто је научно-популарно вече о Николи Тесли приказано за 23. новембар а потом је додатна планирана свечаност поводом Св. Николе, приликом које ће малишанима сегединске српске забавишне групе у Риго улици бити уручени поклони од месне српске мањинске самоуправе. До краја децембра предвиђа се и одржавање једне књижевне вечери а присутни су се договорили и по питању термина приређивања светосавске свечаности која ће бити уприличена 25. јануара 2007. године на Сегединском универзитету.

Званичну седницу, током ове календарске године, Сегединска српска мањинска самоуправа не планира да одржи, једино се предвиђа један заједнички договор представника двеју организација по питању приредаба у јануару 2007. године.

Предраг Мандић

## Презентација СНН-а у Мохачу

Ма колико звучало невероватно, Срби у Мађарској већ петнаест година имају своје гласило које излази једанпут недељно. Једини српски недељник у Мађарској ове године слави 15. рођендан, но, руку на срце, није одржана никаква скромна прослава годишњице, нити се ико досетио да би можда вредно било позабавити се листом и пажњу посветити Српским народним новинама и новинарима овог гласила. Сем Мохачана...

У мохачком Српском клубу, у организацији месне Српске мањинске самоуправе, 18. новембра одржано је клупско вече приликом које приредбе је гост Мохачана био Предраг Мандић, новинар Српских народних новина који за СНН о збивањима на југу Мађарске, која се тичу српске мањине, извештава од самих почетака, тј. 1991. године.

Представник седме силе је на молбу организатора говорио о почецима покретања рада Српских народних новина, избору имена недељника, променама које су се догодиле током петнаест година, уређивачкој политици, концепцији, рубрикама, новинарском саставу листа, буџету и потешкоћама са којима се суочава ово гласило. При томе, самокритички је говорио и о грешкама које су се појавиле у појединим бројевима СНН-а, изразивши наду

да ће убудуће још већа пажња бити посвећена лекторисању бројних сарадничких грешака.

Пред сам крај свог излагања о раду Српских народних новина, новинар овог листа се аудиторјуму форума, читаоцима СНН-а обратио са молбом да својим мишљењима, критичким опаскама, предлозима потпомажу рад недељника који свакако тежи да буде „оаза српске писане речи у Мађарској“.

Публика је искористила прилику и изнела низ критичких примедба на рачун гласила... Неки су критиковали начин дистрибуције листа, други су као мањкавост навели да се о појединим кардиналним, шакљивим и неугодним проблемима, питањима уопште не пише, на удару је била и рубрика „Православље“ где се често објављују превише филозофски текстови, страни за обичног читаоца. Приликом анализе недељника, изражена је молба да се гласило бави и спортом, чак да се оно прошири једном спортском страницом.

Примедбе читалаца у Мохачу биле су занимљиве и само се понадати можемо да ће убудуће бити више форума на којима ће се детаљније говорити о положају и проблемима Српских народних новина, које ове године слави 15 година постојања.

П. М.

## Предавање о Николи Тесли

У организацији Сегединске српске заједнице, у сегединском Српском клубу 23. новембра одржано је научно-попу-

ларно предавање о Николи Тесли, великану српског народа, једном од најпознатијих светских проналазача и научника у области физике, електротехнике и радиотехнике.



Павле Папулин

Под насловом „Живот и дело Николе Тесли“, заинтересованој публици из Сегедина, Сирига, Новог Сентивана и Деске, о генију и чудотворцу говорио је Павле Папулин, бивши лектор за српски језик при Сегединском универзитету који је на веома занимљив начин приказао личност и научни рад највећег електроинжењера свих времена а услужно је одговорио и на сва постављена питања.

Научно-популарно предавање Павла Папулина било је веома занимљиво и успешно и још једанпут потврдило да је Никола Тесла један од најзначајнијих стваралаца у историји човечанства.

П. М.

## Смели планови Чанађана

Након полагања заклетве и основачке седнице, самоуправа Срба у Чанаду је одржала своје прво редовно заседање.

На форуму, одржаном 22. новембра, поздравним речима присутним активистима месне српске мањинске самоуправе најпре се обратио Фрањо Колар, председник бираног тела Срба у Чанаду који је изразио захвалност што су му остали чланови указали поверење при избору на место председника мањинске самоуправе будући да је он сам новајлија у самоуправном систему, тек сада је доспео у сам мањинско-самоуправни крвоток.

Потом је, након прихватања дневног реда, дефинисана концепција рада месне српске мањинске самоуправе која је добила три главна правца: црквени, образовни и правца који се односи на неговање и очување традиција у Чанаду.

У првом правцу, међу минималним задацима, наведено је одржавање и улепшавање месног српског православног гробља и порте српске православне цркве. Наравно, поред минималних, назначени су и максимални циљеви а у овом случају је то обнова месног српског православног храма.

На пољу образовања, међу минималним очекивањима, налази се, свакако, опстанак наставе српског језика. Сви они, који уче српски, подржаће се а међу максималним циљевима наведено је ангажовање једне забавиље која би се са малишанима занимала на српском језику, односно, ту је и евентуално укључивање једног хонорарца у образовну делатност на српском језику у Основној школи.

У трећој категорији, по питању чувања и неговања традиција, најважније је да се сачувају обичаји у Чанаду. Са друге стране, има и мак-

сималних циљева међу којима се истиче покушај враћања оних старина које су оновремено однели музејски сарадници а део тих вредности, како је наглашено на седници, прекривен је прашином. Та музеолошка богатства треба вратити тамо где су и узета.

Конкретне одлуке донете су и по питању измене Правилника месне српске мањинске самоуправе. Уместо шест, самоуправа Срба у Чанаду годишње ће заседати четири пута. Осим тога, како заседања тако и записници водиће се на мађарском језику а финансијску и осталу контролу над бираним телом Срба у овом насељу вршиће бележник села.

У „разном“ говорило се о финансијском положају мањинске самоуправе и предстојећим обавезама, задацима. Сходно могућностима, самоуправа Срба у Чанаду ће потпомагати Основну школу и забавиште те Старачки дом а пред сам крај године поново ће извршити расподелу божићних поклон-пакетића оним пензионерима, болесним и социјално угроженим људима, припадницима српске народности, којима је оваква помоћ преко потребна.

На тапет је доспела и организација бала са Румунима, односно, евентуална обнова заједничког Народносног дома Срба и Румуна. Традиционална балска манифестација одржаће се ускоро а што се тиче реконструкције мањинске установе, ту ће се затражити финансијска подршка од стране Локалне самоуправе Чанада а неће изостати ни конкурси, материјалне потражње које ће месна српска мањинска самоуправа предвођена председником Фрањом Коларом поднети и у другим случајевима ради очувања и неговања српског језика, културе и вере у овом поморишком насељу.

П. М.



Мини конференција о прошлости Срба у Барањи

# Промоција Барањских српских свезака

Нема народа без дијаспоре, било политичке, економске, културне, или просто авантуристичке. Планске или стицијске, на боље или на горе. Именују се таласима – први, други, трећи... И сваки је по нечему особен, држи на окупу мноштво судбина и прича. Једну нам је испричао Милош Црњански, кад национ слепо следи свој, у многоме наметнути му имици. Славни милитари, који не пристају да потезом гушчијег пера буду суспендовани, одлазе под скут другог цара (тачније царице) и бивају подвргнути подсмеху. (...) Могућност слободног избора приликом емиграције веома је битна. Чини се да је тако у души још много страшније, јер има места и за савест, што код присилног протеривања није случај (тада се човек мири са судбином, и ту је обично други крив...). Оптација српског живља након Првог светског рата била је и више од избора, било

Мађарској, односно, др Арпаду Хорњаку, асистенту Печујског универзитета који такође перфектно говори српски, будући да је родом из Бајмока, Војводине.

Након поздравних речи домаћина, уводно излагање одржао је др Арпад Хорњак који је првенствено говорио о југословенско-мађарским односима од завршетка Првог светског рата до светске економске кризе, а потом се аудиторјуму обратио др Гојко Маловић, научни сарадник Архива Србије који је истакао своје задовољство што су се у последње време питањем оптације српског народа позабавили и сами Срби у Мађарској, првенствено, Предраг Степановић и Драгомир Дујмов, који су у својим књижевним делима резервисали простор овој тематици. Он је затим подсетио и на неке нетачности које су објављене у „Возу савести”, међутим, критике су на рачун аутора упућене више из добре

до априла 1931. године” – нагласио је врсни познавалац оптације Срба у Барањи, додавши да је свако исељавање представљало својеврсну, срцепајајућу причу. Документи, записи оптаната све су рекли... Јер шта је избеглица? „Избеглица је камен који пада. Где год пао, није добро дошао. А то универзално правило односило се и на ондашње прилике.” – рекао је са сетом у гласу Гојко Маловић који је присутне информисао да је саставио попис имена барањских оптаната који представљају делић оног дугачког именика који су чинили српски оптанати из Мађарске. Од 20.000 Срба, почетком прошлог века чак 14.000 је оптирало.

Окончањем свог предавања, научни сарадник Архива Србије и Црне Горе веома услужно је одговорио на сва постављена питања а надовезујући се на тему оптације, Ђуро Франковић, научни истраживач из Печуја подсетио је да су и 1956. годи-



Насловна страна Барањских српских свезака

већујемо Његовој успомени...” – стоји у уводном делу издања.

Главни и одговорни уредник едиције др Предраг Мандић, председник Печујско-барањског српског удружења писање студије поверио је Цвети Вуковић, професору историје будимпештанске Српске основне школе и гимназије, родом из Сечуја, која се прихватила задатка и написала кратак рад који је добио наслов „Арсеније III у Сечују”. У свом делу, ауторка је представила повезаност Сечуја и Арсенија III Чарнојевића, велики простор је посветила и осталим знаменитим Сечујцима, људима на гласу који су боравили у овој варошици и догађајима, важних за српски народ да би на крају закључила: „(...) У писаним документима забележено је релативно мало о сечујским годинама патријарха Арсенија Чарнојевића. Зато сам покушала да његов лик приближим кроз „миље”, односно савремене, који су му помогли или отежавали посао. А његово „послушање” на овим панонским просторима је било: очување српства. У чему је и успео „на многаја љета”.

Након кратког осврта на настанак студије од стране Цвете Вуковић, главни и одговорни уредник едиције захвалио се и осталим учесницима пројекта: рад је лекторисао Стеван Поповић, лого издања урадио је Милан Ђурић, фотографије је уступио Марко Вујичић, док је компјутерска обрада била поверена Оскару Боли. Издање у 500 примерака штампала је Штампарија „Принтапрес” из Кукиња.

У сваком случају, први примерци првог броја Барањских српских свезака, које Самоуправа Срба у Печују на челу са председником Радованом Горјанцем као издавач и Печујско-барањско српско удружење жели да достави малобројним Србима у Барањи, топло су поздрављени од стране присутне публике, а пред сам крај главни и одговорни уредник едиције је наговестио да ће се следећи број, догодине, посветити Липовчанину Никанору Грујићу, владика пакрачком, у песничству названом Срб Милутин коме ће се 2007. навршити 120 година од смрти.

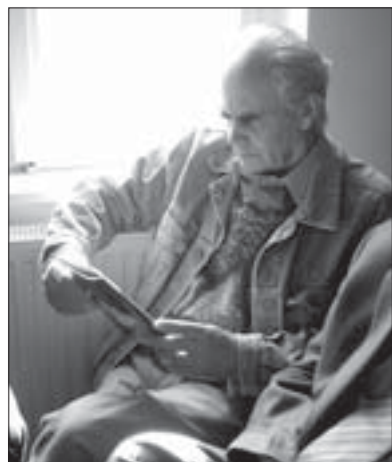
Осветљавање богате културе српског народа на територији мађарског дела Барање, дакле, наставиће се и следеће године и то захваљујући српско-мађарској едицији која се зове „Барањске српске свеске”. П. М.



Гојко Маловић



Цвета Вуковић



Никола Поповић

је то жељно, жуђено стављање на страну вековечног националног сна и племенског мита. А где је мит, ту је и манипулација, ту је и сурово демитологизовање” – биле су речи Драгиње Рамадански приликом представљања књиге Драгомира Дујмова „Воз савести” у Сенти, 3. фебруара ове године.

О суровој стварности, која се збила, а зове се оптација Срба у Барањи, данашњи нараштаји мало шта знају. Прошло је осамдесет и нешто година од трагичних збивања по српски народ након којих је у бројчаности Срба у мађарском делу Барање остала пустош. И шачица Срба која се не да, бори се за свој опстанак, културу, језик, веру. За своје национално биће.

Печујско-барањско српско удружење и Самоуправа Срба у Печују сматрале су и сматрају важним да се што боље осветле историјски тренуци, кључни за српски народ у Барањи, ма како они били евентуално болни, непријатни. Баш зато, две организације, 25. новембра приредиле су мини конференцију која је носила наслов „О оптацији Срба у мађарском делу Барање” а позив за одржавање предавања упутили су др Гојку Маловићу, научном сараднику Архива Србије који је летос докторирао на тему оптације Срба у

намере него ли да се Драгомиру Дујмову замери...

У сваком случају, сјајни познавалац историјата оптације Срба у целој Мађарској – који је раније био и гост Ловрана и Батлија – упознавши присутне са појмом оптације, веома детаљно је говорио о исељавању Срба са територије Барање. Он је, између осталог, истакао и веома сурову чињеницу по питању бројки: „Девет десетина Срба се иселило са територије барањске области, наиме, од 7.300 Срба остало је 717! Срби су остали српска народна духовна заједница.”

Са жељом за бољи живот, почетком прошлог века многи су Срби напустили Мађарску. Избегли Срби из Мађарске добијали су третман оптаната, ако су поднели молбе за пријем за југословенско држављанство. Излагач је изнео низ примера из којих се јасно дало закључити да је југословенским властима представљао проблем смештај избеглих Срба из мађарских делова Барање, Бачке и Баната, а навео је и бројна места где су се ти људи „настанили” и допринели да одређена насеља попут Дарде, Батине, Чеминца, Каранца, Каменца, Штиљановићева и других места израсту у колонијална насеља. „Последња исељења оптаната регистрована су од новембра 1930.

не оптирало „наши”: њих 670 се иселило из Мађарске. О овом догађају још увек ништа није обелодањено.

Наравно, током дискусије на тапет је доспела и мањинска политика Републике Мађарске, вођење бриге о народностима, односно мађарској мањини у Војводини, асимилација итд. Учесници скупа су се сложили да је оптација негативно утицала на демографски па и друштвено-политички положај српске мањине у Барањи, а на самом крају мини конференције, др Гојко Маловић је Печујцима покљонио свој рад од сто двадесет страница у нади да ће се он објавити како на српском тако и мађарском језику.

Управо, објављивање једног двојезичног издања је доминирало у наставку програма, одржаном у Регионалном центру Срба у Печују. Наиме, Печујско-барањско српско удружење иницирало је да се покрену Барањске српске свеске, едиција која ће сваке године на српском и мађарском језику осветлити „једну богату културу, један народ са својим истинским вредностима и истакнутим личностима. Међу њима се налази и патријарх Арсеније III Чарнојевић, вођа велике сеобе Срба, духовни отац српског народа који је тачно пре 300 година преминуо. Први број Барањских српских свезака пос-

Милован Витезовић, књижевник

# Нисам за Европу америчке полукултуре

У право током недавног боравка књижевника Милована Витезовића у Будимпешти, у нашој матици је премијерно приказан документарно-играни филм „Где цвета лимун жут“, снимљен на основу његовог сценарија. Филм говори о преласку српског народа и војске преко Албаније – трагичној епопеји која се одиграла крајем 1915. и почетком 1916. године. О мотивима који су њега и редитеља Здравка Шотру водили приликом тог подухвата, г. Витезовић каже:

– Желели смо да се у овом безнађу и петнаестогодишњем пострадању српског народа подсетимо да смо потомци величанствених Солунаца и да су у нашој крви све оне патње којима су пострадавали или које су преживели. Оно што светске историје, као ризнице људских и народних страдања и подвига, нису до тада запамтиле доживео је и преживео српски народ у Првом светском рату, на путу своје Голготе од Косова до Крфа, коју је сам сажео у два стиха: „Нико не зна шта су муке тешке, док не пређе Албанију пешике.“

Међу митовима који су се од Херодотових времена догађали на Балкану, последњи се догодио са српским преласком Албаније задњим снагама живота. И задњим снагама свога бића Срби су прешли Албанију као да прелазе с краја на крај живота. Срби су то учинили зарад себе и зарад своје историје, али су то учинили и за свет слободе и за онај добри део историје Првог светског рата. Срби су тада изгубили скоро трећину свога становништва, у којој су скоро 70 одсто били мушкарци између 15 и 30 година. А то је после рата дуго било погубно за националну репродукцију.

Као победница у том рату Србија се показала великодушно и несребнично јужнословенским уједињењем у Краљевину СХС, јер је омогућила Хрватима и Словенцима да неприметно, са аустроугарске стране поражених, пређу на страну победника. У својој историјској несребничности и сталној спремности на праштање, званична избегла Србија прихватила је на Крфу у Југословенски одбор, и то као прве људе, и велике ратне хушкаче из 1914. године, онда већнике Аустроугарског царевинског већа, који су гласали за рат са Србијом, као што су Анте Трумбић, велечасни Антон Корошец и Марко Натлачен.

У Краљевини СХС, Трумбић и Корошец су постали краљевски министри, а Натлачен бан Дравске бановине. Из исте братске несребничности, али и из сопственог стида, Србија је другој краљевини српској, Црној Гори, омогућила да се уједињењем са српском Атином, заборави срамота српске Спарте, краљ Николана капитулација у божинне дане, јануара 1916. године, са првим растурањем врха Ловћена и са скрнављењем Његошевог гроба.

**Како гледате на све чеишке покушије ревидирања српске историје и њеног „усаглашавања“ са**

**историјом других балканских народа?**

– То ревидирање и затирање српске историје смо, на жалост, прво ми извели. Извели смо у току Другог светског рата, када су на простору бивше Краљевине Југославије само Срби дочекали Немце и Италијане као окупаторе и против њих се борили, борећи се и између себе, подељени у два српства, краљевско-четничко и револуционарно-партизанско. На АВНОУ-има, заседањима револуционарног савета који је, без обзира на националне клучеве, у превози био српски, доношене су пресудне авнојевске одлуке о подели српских земаља и о разбијању српског националног корпуса у нове нације.

Како је према јалтама, малтама и тежеранима, у договору сила савезница код нас победила револуција, то су авнојевске одлуке постале света слова атеиста, а из њих су извлечени непорезиви авнојевски принципи. Они су основа за све уставе и сва имена: ДНРЈ, ФНРЈ и СФРЈ. Тако се скоро пет деценија, по авнојевским принципима припремало оно што ће Срби и Србија доживети у последњој деценији двадесетог века. Авнојевски принципи су били основа за сецесије, за међународна признања, за Лондонску конференцију, за Дејтонски споразум, за бомбардовања, за Кумановски споразум, за резолуцију 1244, за црногорски референдум са свом крајом српских гласова.

**Спомињали сте да ћете због забране вашег уласка у Европску унију тужити ову заједницу народа?**

– Ја сам писац и хоћу да мислим својом главом. Мимо света и његових категорија. Мимо владиних и невладиних организација. Мимо партија и тајних друштава. Забрана изласка из земље била је против свих мојих слобода, права на стварање и како сам, хтео то или не хтео, колико српски, толико и светски писац, то је овај антикултурни чин био против мог права на рад. Та листа је прављена у Србији, а прихватања је у Бриселу и Хагу. Ја сам на ту листу стигао због свог говора на Парламенту културе Београда, у Дворани Коларчевог народног универзитета, у време НАТО бомбардовања, у коме сам се питао шта је са светским интелектуалцима и зашто ћуте европски универзитети. Тада су у мом случају занемели и српски интелектуалци и институције чији сам био члан.

Огласила се прво само Културно-просветна заједница. Српски ПЕН центар је „тражио“ начин како да се огласи. Огласио се и неки одбор Удружења књижевника, али не и председиштво. У моју одбрану стали су адвокати Велибор Васовић, Илија Радуловић и Бранислав Тапушковић. Тражили су начине ефикасне тужбе, која неће априори бити одбачена. Васовић, који је играњем у Ајаксу стекао и холандско држављанство, поднео је тужбу као тамошњи грађанин. Захваљујући енглеском, а и српском писцу Радомиру Путниковићу, мој случај је стигао

пред Британски парламент, а захваљујући контакту са Харолдом Пинтером, коме смо те године доделили Вукову награду, за мој случај се заинтересовао лондонски ПЕН центар. Тако сам из Лондона добио обавест да се јавим Шведској амбасади (Шведска је ваљда тада председавала ЕУ) и да затражим визу, коју сам и добио на годину дана, гратис.

**У мору колективних оптужби на рачун српског народа, више пута се чула и она да је „геноцидан“. Како ви гледате на то, али и на бројне српске митове?**

– Ја сам по рођењу православац, хришћанин. Али сам и хришћанин интелектуалац. Мада, изнад свега држим оно што ми је природно, ја сам од оних који и верују и сумњају. Али, ако постоји врховни сатана, онда је само он могао операције НАТО ескадриле назвати „Милосрдни анђео“. Зато детињасто молим искрено: „Господе, који си чувао Србе док између Тебе и Срба нису поставили аваксе, молим Ти се нападни их с леђа“. Мислим да је мој однос према прошлости веома одговоран, нарочито када је оживљавам. Она је за мене света, па јој зато тако и приступам, јер се претераним величањем свето најпре обесвећује. Ако не знамо шта смо били, тешко ћемо знати шта хоћемо. Тиме мислим и на негативне појаве у једној историји, без које нема историјске истине о једном народу. Светлост једне историје јасније се види са тамних странама. Народ који добро зна прошлост, зна и какву будућност неће! Што се митова тиче, они су основе народа. Они су древне историје које су се претвориле у предања. Са митологијом и настали народи трају. Митови потврђују древности живих народа. Да ли би постојала Европа да није митова на којима је почела.

Поносим се српском митологијом, јер је уграђена у европску митологију радом Вука Караџића и старањем најумнијих људи Вукове епохе, Гетеа и Грима који су га дочекивали са поздравима: „Добро дошла српска митологијо“. Поносан сам на српску средњовековну историју, јер није имала инквизицију и ломаче духа. Јер је имала прве законе у Европи на своме језику. Мислим на „Законоправило“ Светог Саве и „Душанов законик“. Поносим се средњовековном књижевношћу у којој је Мирослављево јаванђеље најлепши споменик у свету. Поносим се отпором турском робовању, преточеним у величанствене епске песме, кад је мој народ, што рече Гете, „певао као Хомер, а можда је и Хомер био народ“. Поносим се и новијом српском историјом, коју је непристрасни Леополд фон Ранке назвао „српском револуцијом“. Поносим се, јер ниједан од српских ратова деветнаестог и двадесетог века није вођен за туђу територију.



Милован Витезовић

**Како гледате на одлазак још једне од „српских земаља“ – Црне Горе?**

– Што се мога односа према признавању самосталности Црне Горе тиче, ја је не признајем и нећу је признати. Јер бих у односу на своје праплетке био апатрид или исељеник. Они су и у време Турака ишли са српске земље (преци су ми из Пиве) на српску земљу. Сада је тамо враћено време од пре „Горског вијенца“ и треба очекивати веће турчење. Ја остајем при свему што сам рекао. Остајем његошевац. Песнички перјаник. И предајем: све српске врхове заузели су незнани јунаци, сем Ловћена.

**Једном приликом сте рекли: „Ако су Срби на Косову одбранили Европу, зауставивши Турке, сада би Европа са Србима морала да на Косову брани свој континуитет“. Чини се, међутим, да Европа данас чини управо обрнуто?**

– Европа је, српска историја каже, увек радила обрнуто. Није са кнезом Душаном заустављала Турке док су били на Галипољу. Није са кнезом Лазаром устављала Турке пред Косовом. Није их устављала са Хуњадијем и српским деспотима ни под Смедеревом, ни Сигетом и Будимом. Тек се под Бечом бранила. Бојим се да се не буде бранила у свим својим градовима. Искуство Лондона и Мадрида прети необрањивошћу.

Утисак је да је Европа или унија несврстаних досељеника, који су у њој обесправљени већином (највише су успели у фудбалу) или унија националних обезличења да се тешко може Европом звати. Већ је у њој и мишљење обесмишљено. То је сада конфекција људског духа. Умни хинс.

Јесам за Европу свих култура да се прелива од богатства, али нисам за Европу америчке полукултуре. Поликултура, а не полукултура.

Д. Ј.

Шта смо знали, а шта нисмо о крсној слави

## Никако дуже од четири дана!

Крсна слава је сећање на дан када је, некада давно, глава породице или племенски старешина, коме се можда ни име више не памти, примио хришћанску веру и почео кућног бога заштитника да назива другим именом. И данас, тамо где су се племенски односи одржали, макар у траговима, као у Црној Гори или Албанији на пример, чест је случај да сви припадници једног племена, односно већина братстава истог племена слави исту славу. Исти је случај са Малисорима, који су католици: једно племе има заједничку славу. И Бокелји, као и Конављани, који су такође католици, славе крсне славе: Луку, Трипуна и Све свете, додуше по другачијем обреду од православног, али их славе као заштитнике породице и та се традиција преноси с колена на колена, са оца на сина. Славу слави и изван Бугара, Румуна и Албанаца, такође по другачијем обреду, и попут Малисора, Бокелја и Конављана, традицију већ вековима одржавају.

Када нека слава падне у време поста, на трпези се не би смела наћи мрсна јела: спремање мрсне хране за славу у време поста је велики и погубни грех. Боље је, како Црква прокламује, не славити него правити „јавну саблазан и наводити на грех друге да мрсе о празницима на дане који су по црквеном календару посни”.

У пракси проблем и не постоји: пост је, теолошки гледано, света тајна која је на одговорности сваког верника појединачно – ако га не поштује, са тиме ће се суочити судњег дана. На свечару је, дакле, коме ће се приклонити: Христу или Бахусу. За то су окривљени комунисти: после Другог светског рата, кажу црквени великодостојници, све је чињено да се крсна слава укине, забрани, искорени, а кад то није пошло за руком ишло се на то да се она што више испрофанише и обесвети, да за славу нису потребни хришћански симболи нити свештеник, већ само богатији ручак.

Свештеник ће, можда, упозорити домаћина да мрсна јела нису примерена у посне дане, можда и неће, можда ће се и мрса на посни дан прихватити, јер и он је човек. У сваком случају, обред ће обавити, јер све је у славу Бога: свештеници њему служе, али раде за хонорар. Колики ће хонорар бити, опет теоријски, зависи од домаћина. На питање колико је примерено приложити, уобичајен одговор је „колико имате”, уз опаску да „неко да двадесет, неко педесет, а неко, богам, сто и више – евра”.

Пре славе у дому свечара обавља се водоосвећење: свештеник освећује воду – свети *водицу*, а на дан славе у цркви, или у дому, благосила кољиво и славски колач, који унакрст пресече и прелије вином.

Славски колач представља жртву благодарности Богу, крстообразно пресецање славског колача представља страдање Христово, а преливање пресеченог колача вином, Исусову крв. *Славска свећа*, која треба да је од чистог пчелињег воска, такође означава жртву: као што пчеле праве мед, сакупљајући сладок мирисни сок са разних тих и мирисавих цветова, тако и молитва свечара и његове породице треба да потиче из његовог чистог срца и мирисне неукрајане душе. *Кољиво* се спрема као жртва захвалности Богу за дате земаљске плодове, а у спомен светитеља, као

само једанпут: „Славимо тог-и-тог дана, па изволите”. Долазак на славу је обавеза, изостанак изискује извињење, а ако неко изостане два пута заредом сматра се да пријатељства више нема, односно да се неко некоме озбиљно замерио. Домаћин коме гости мањкају морао би да се замисли.

На други дан славе – Патерице, Крила, Женску славу, Појутарје – долазе рођаци и пријатељи који светкују истог свеца, односно *одиве* – женски огранци породице и њихово потомство. Трећи дан је Окриље, када су врата отворена свим знаним и незнаним честита-



и за успомену на претке који су у вери живели и на оне који су за веру дали своје животе. Кађење *тамјаном* означава молитву, која треба да потиче из чистог срца, како би Господу била пријатна и драга, као што је благ и пријатан мирис тамјана којим се кади. *Зејтин*, који гори у кандилу, такође представља жртву Богу.

Слава се слави највише четири дана. Први дан је Навечерје, односно вечерња служба у цркви и бденије пред празник. Други дан је светковни дан, односно слава: почиње јутарњом литургијом после које свештеник са свечарима ритуално сече колач и освећује жито, а свечар за узврат прилаже цркви дарове: тамјан, зејтин и вино или новац – колико има и колико може.

Светковина се потом наставља у свечарској кући, за трпезом и са оним „што је Бог дао и домаћин припремио”. Сви честитари прво се послужују кољивом, затим свим осталим. Госте за трпезу домаћин распоређује по старешинству, а чело стола је резервисано за свештеника. Ако колач није резан у цркви, што прелази у обичај, то ће бити учињено пред ручак.

На славу се гости не позивају, односно ако нису родбина, позивају се

рима, у народу познатим под описним именом „драги гости, разиђите се”.

### Икона

У духовном смислу она је прозорка Богу, а представљени светац је медијатор. Славска икона са кандилом стоји на источној страни зида најугледније просторије у кући. По правилу, свака икона требало би да је претходно освећена. Трговци иконама често истичу да су иконе већ освећене, али реч је о превари: освећење се може обавити само у парохијској цркви свечара и траје шест недеља.

### Свећа и кандило

Поред старозаветног кандила, свећа је у употреби од постанка хришћанства: светлост је у свим култовима симбол добра. Свећа и кандило су наставак култа светлости, јер ватра чисти нечисто, светлост одгони таму и тиме разгони нечисте духове. Светлост свеће на богослужењу, као и на слави, замена је за жртвени огањ. Свећа се прави од пчелињег воска, јер пчела је симбол марљивости и чистоте, па је управо зато узет њен производ као обредни елемент.

### Тамјан

Тамјан је миришљава сагорива материја за коју знају многе религије, па и старојеврејска, која је природна претходница хришћанства. У хришћанској вери кађење је прописано било као чин припреме и освећивања, било као израз светога поштовања. Кађењем икона или сабраних људи сваком човеку признаје се да је икона Божја и врши се узвишено призивање на светост. Суштина кађења је дезинфекција ваздуха, а смисао гушење и разгоњење злих духова. Славска жртва се кади да би била чиста од њиховог присуства и дејства. Исти је смисао кађења у цркви и уопште, на богослужењу.

### Уље

Светлост из кандила долази од уља. Некад је то било искључиво маслиново уље, а сада се употребљава и од других биљака. Маслина је имала велику вредност у економији медитеранских земаља, али је много важнија за Цркву и њене обреде, јер је маслина библијски симбол мира.

### Славски колач

Колач је хришћанска замена за крвну жртву. Истина, и у Старом завету се знало за праксу обредног приношења хлеба на жртву, па је и сам Исус на последњој вечери са својим ученицима хлеб назвао телом својим, а вино крвљу својом, наговештавајући сопствено жртвовање. Тако, колач – хлеб наш насушни – представља важан предмет славске жртвене свечаности. Колач се меси од пшеничног брашна, сличан је свакодневном хлебу али је умешен освећеном водом и украшен крстом, симболима благостања и са утиснутим литургијским печатом са грчком скраћеницом ИС-ХС – НИ-КА, што значи „Исус Христос побеђује”.

### Жито

Кувано жито или кољиво подсећа на биљне жртве из Старог завета и њиме се као примером илуструје жива веза овоземаљског и загробног живота. Славски обреди и обичаји намењени су превасходно живима – за њихово здравље, напредак и благостање, потом за умрле претке и сроднике. Кољиво се, дакле, спрема као жртва захвалности Богу за дате земаљске плодове, а у спомен светитељу, као и за успомену на претке који су у вери живели, и на оне који су за веру дали свој живот. Не спрема се, међутим, за покој душе светитеља који се слави, као што је уврежено мишљење, јер сви су светитељи живи и налазе се пред Господом као заступници и молитвеници. Зато се кољиво спрема за све славске дане па и за Аранђеловдан и Илијиндан, као и за Богородичине и Христове празнике, а шећер који се меша са куваном пшеницом, означава блажен живот – живот небеске сладости праведних хришћана после смрти, који су они својим животом и делањем на земљи заслужили.

Приредио: Д. Ј.

## ИЗ НАШЕ

## ИСТОРИЈЕ (43)

### Почетак ширења државе

Видели смо у каквом се стању налазила Византија после смрти цара Манојла. У таквим околностима врховна власт Византије над суседним земљама, коју је цар Манојло кроз толике године енергично одржавао, сама од себе је престала. И да је хтео, Стефан Немања не би имао према коме да обнови вазалске обавезе. А наравно није ни хтео.

Из сличних разлога разрешен је обавеза према Византији и Бела III па су се угарски краљ и рашки велики жупан ускоро нашли у улози савезника. Краљ Бела III је већ почетком 1181. године успео да поврати део Хрватске, Далмацију и Срем, који су још 1167. били припојени Византијском Царству. Убрзо после тога се и дотадашњи византијски вазал, босански бан Кулин, придружио борби против Царства.

Ратовање се 1182. пренело и на дунавску границу и у Поморавље. Борбе око Београда су биле жестоке, што се још и више година касније могло закључити по разореним бедемима града. Угарске успехе су олакшале трзавице између византијских војних заповедника распоређених у области Браничева и Ниша. Када се сазнало за преврат који је Андроник Комнин извршио у Цариграду, један од њих је једноставно напустио положај и отворено кренуо путем одметништва.

Борбама против Византије у Моравској долини придружио се и Стефан Немања. Српско-угарска војска је 1183. године постизала значајне успехе. Савезници су опустошили област око Ниша и продри до Сердике (Софија). Угарски краљ Бела III се после тога вратио у своју земљу, а борбе је наставио сам Стефан Немања.

Немања је ускоро започео и освајање Зете, своје „дједине“. Отпор изгледа није био велик. Пружали су га углавном утврђени градови које су браниле присталице Византије. Међу освојеним градовима Стефан Првовенчани посебно именује Дањ, Сарду, Дриваст, Скадар, Свач, Улцињ, Бар и Котор. Тачни датуми ових освајања нису познати, али се поуздано може рећи да су борбе окончане пре јануара 1186. године, јер се у тексту једне тада донесене одлуке у Котору наводи да је донета у време Немање, великог жупана Рашке.

Услед ових догађаја стара дукљанска династија је нестала са историјске сцене. О њој се зна још само толико, да се жена последњег зетског кнеза Михаила – који попут неколицине његових претходника већ није носио краљевску титулу – кнегиња Десислава 1189. године склонила у Дубровник. У њеној пратњи је био барски архиепископ Гргур, који се више није враћао у своју дијецезу.

Предраг Степановић

## ПИСМА

## ИЗВЕСНОЈ

### Бакица са шибицама

**Т**ек је новембар, а Будимпешта се већ спрема за Божић. Ех, ти трговци... Као дете сам се сит исплакао над „Девојцицом са шибицама“ Ханса Кристијана Андерсена. И није нека прича за успављивање. Због ње ни дан данас не подносим шаренило предбожићног велеграда. Све гледам где је она девојчица која ће после да се смрзне и да умре. Ових дана не виђам на улицама децу која изгледају тако јадно и бедно. Углавном су то стари људи.

Данас би прича требало да гласи „Бакица са шибицама“. У савременим друштвима милосрђе је прилично организована ствар и појединац се охрабрује да се ње уноси много у гестове личног доброчинства, већ да свој допринос преда некој од постојећих (безбројних) организација, па нека оне виде шта ће. Које, чему и како помоћи? Из новина и магазина стално испадају неки папирићи: дај, помози, приложи, за ово и за оно. Апелује се на радију, преко телевизије, апелују глумци, манекенке, ТВ кувари и веслачи. Популарност и успех сваке добротворне организације зависи од разних фактора, али чини ми се највише од политике и помало изненађујуће – моде. Деца су, на пример, врло у моди, АИДС не стоји лоше, као ни глад, да, али у Африци, може Индија, никако у Европи (па ми то немамо!). Еколошка питања су такође врло шик. Међутим, приметио сам да мало ко прикупља новац за старце, а готово не за сиромашне старце. Политички, старци нису важни, не схватају се много озбиљно као гласачи. И још погубније по старост, она дефинитивно није у моди. А ако постоји нешто стварно што је за многе „сачувај ме Боже“, то је комбинација старости и беде. Много је вероватније да ће нека млада особа да посвети пар својих слободних сати недељно добровољном раду у штенари за прикупљање бескућних кучића него у старачком дому. На неким ташицама које су сада у моди сви наштампали своје бебе, себе кад су били мали, своје маце и куце. Нико није прикачио своју бабу. Знаш да на младима свет остаје, али су нам га стари оставили.

Прочитах о двоје старијих људи који су умрли од глади у Суботици. Објављена је и фотографија њиховог пребивалишта. Некаква страћара, али се јасно види да је наслонена на комшијску, из које се нико није заинтересовао за то двоје. Нити било ко из насеља. Кварили им имици, шта ли?

Твој Драган

## КУЛТУРА МАТИЦЕ

### Изложба о Веселину Чајкановићу (1881–1946)

У Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ у Београду у току је изложба посвећена сећању на чувеног професора Веселина Чајкановића, чиме је симболично обележено 125 година од рођења и 60 година од смрти познатог научника. Ауторка поставке је Марија Вранић-Игњачевић, а цео програм припада већ препознатљивом циклусу „Легенде Београдског универзитета“. Изложбу траје до 11. децембра.

Ауторка поставке подсетила је да је Веселин Чајкановић био човек разбукорених интересовања, а по образовању један од врхунских школованих класичних филолога код нас. Ову дисциплину је дипломирао на Великој школи у Београду, а потом наставио школовање у Немачкој где је докторирао на античким пословицама. По повратку у земљу добија место доцента за латински језик на Филозофском факултету, а његови преводи са грчког и латинског су и данас толико свежи, да се готово може рећи да нема бољих. Преплет између класичних наука, етнологије и народне књижевности је поље на којем је радио Веселин Чајкановић. У области историје религије један је од пионира на домаћем Универзитету.

По завршетку Другог светског рата, међу првим жртвама, Суда части Београдског универзитета, који је оформила нова власт и чији је задатак био да суди професорима који су се на Универзитету затекли 1941. а огрешили су се о народ или интерес Универзитета, био је Веселин Чајкановић. Пресуду су потписали: Душан Недељковић, Павле Савић, Петар Матавуљ, Тома Буну-

шевац... Професоров „грех“ је што је за време рата, за узак круг људи, одржао једно стручно предавање и учествовао у изради цивилног плана Универзитета, који је имао за циљ да у ратним условима сачува своју имовину и кадрове. Када су му уручили пресуду да се „удаљи са факултета“, отишао је кући и истог дана пао у постељу, а након 14 месеци преминуо.

### О историји и култури Рома: Рајко Ђурић

Књига „Историја Рома, пре и после Аушвица“ др Рајка Ђурића, објављена у издању „Политике“ АД, представљена је недавно на београдском Сајму књига Тридесетогодишња истраживања о најмногобројнијем народу који живи у дијаспори сабрана су у овој обимној социолошко-историјској студији. Рајко Ђурић је некадашњи предавач етно-социологије на Слободном универзитету у Берлину и на INALCO у Паризу, аутор је књига „Без дома, без гроба“, „Сеоба Рома“, „Цигани света“, „Грамматика ромског језика“, „Загонетке Рома“. Данас Роми представљају највећу европску националну мањину, која броји 12 милиона људи.

### Највећа продукција у Србији

При Дечјем одељењу Народне библиотеке „Стеван Сремац“ у Нишу од 2004. године ради Дечја радионица цртаног филма „Студио 98“ која је за две године постигла резултате са каквим би могле да се поносе и школе са много дужом традицијом. Најновији успех забележен је на недавном трећем европском Фестивалу анимираног филма „Балканима“ у Београду на којем је филм „Пронађи себе“ освојио награду у конкуренцији студентског филма, а запажен је био и филм „Вештина читања“ који је приказан у „Панорами европског филма“. Ово је била једина дечја радионица на фестивалу, па је успех утолико већи.

## ...И ТАЧКА

### Аеродром

Аеродром града Б. једно је од оних места где је песник М. одувек волео да утроши своје слободно време (премда услуге авионског превоза користи прилично ретко), да гледа узлетање и слетање великих крилатих возила од сјајног метала, да погађа у ком правцу иду, да посматра урбане путнике, помало уплашене од висина које их чекају, строге царинике и љубазне, униформисане госпођице за шалтерима, таксисте и полицајце, и ситне лопове који вребају неопрезне туристе, продавце прескупих сендвича, чистачице, пилоте, механичаре, носаче, сву ту шарену гомилу коју окупља свакодневна магија узлетања, уздигнуће бића без крила, и том људском ковитлацу посветио је следећу песму:

Поздрав узлетницима  
Веселе ваздушне струје  
Нека вас носе  
Ветрови нека вам плету  
Таласасте косе  
Нека вам купају тело  
Капи свемирске росе  
Вело звезда бело  
Нека вам прекрије  
И лице и чело  
Пођите путем непутом  
Дружите се с дугом  
И надајте се  
Путовању дугом  
Висина нек вам је друг  
У плавом жути круг  
Ко се у облаке облачи  
Земљина тежа њега  
Никад више не тлачи

Милан Степанов

**МАТИЦА НА ДЛАНУ****Сарадник на делу**

Српска јавност је најзад дочекала да на суђењу за убиство Зорана Ђинђића чује исказ Дејана Миленковића званог Багзи, који је у овом историјском процесу због своје високе позиције у земуном клану добио статус сведока-сарадника.

У свом исказу пред Специјалним судом он је потврдио наводе оптужнице у вези с покушајем агентата на премијера код Београдске арене на Новом Београду (где је Багзи возио камион који је налетео на премијерево возило) и у вези са самим убиством. Убиство су планирали Милорад Улемек (Легија) и Душан Спасојевић (Шиптар), а циљ је био обарање власти и довођење Српске радикалне странке на власт јер ни на кога из владе Ђинђића земуни клан више није могао да утиче и једино су могли да очекују хапшење.

Оно што је посебно узбуркало јавност јесте део исказа о политичарима који су наводно знали да се припрема убиство, а у којем је Миленковић поменуо Војислава Шешеља и Небојшу Човића, тадашњег потпредседника владе.

Човић је истог дана гостовао у емисији „Полиграф“ (ТВБ92), где је у једном непријатном и натегнутом разговору са новинаром Југославом Тосићем изјавио да је све што се о њему прича лаж. Познатоци прилика кажу да је и раније било инсинуација о везама Човића и Земунаца, али да за то није било валидних доказа. И Српска радикална странка је демантовала да је њен лидер било шта знао о спре-

мању убиства, и целу причу ставила у контекст актуелне предизборне кампање. Томислав Николић је тако сакупа радикала поручио Војиславу Коштуници и Борису Тадићу да су овим подметањима „за сва времена затворили књигу сарадње са српским радикалима“. Према Багзијевом сведочењу, Шешељ је пред свој добровољни одлазак у Хаг од Земунаца тражио да убију и Гашу Кнежевића, тадашњег министра просвете, јер је овај наводно изабацио Шешеља са Правног факултета. Занимљиво је и то да је српска полиција пар дана после Багзијевог сведочења ухапсила још једног важног припадника Клана – Александра Симоновића (30), који је био поред Звездана Јовановића кад је овај пуцао на Ђинђића.

Миленковић је у свом исказу поменуо још једно важно име српске предизборне сцене – Чедомира Јовановића, за кога је рекао да је о Земунаца тражио да убију Сredoја Шљукића Шљуку, покојног београдског криминалца. Јовановић је, наводно, припадницима Клана рекао да обришу све ознаке са пушака које су ови 5. октобра узели из полиције Стари град.

Да ли је све ово прљава предизборна кампања показале време.

Аналитичари кажу да ће главну борбу на изборима водити Демократска странка и радикали, на једној, и Г17 плус и ЛДП Чедомира Јовановића, на другој страни. Аналитичари такође оцењују да ће се у парламенту после избора сигурно наћи Српска радикална странка, Демократска странка и новоформирана коалиција ДСС-Нова Србија-Јединствена Србија. Странке које ће се борити да пређу цензус и уђу у Скупштину јесу Г17 плус, Либерално-демократска партија и Социјалистичка партија Србије.

**ТЕКУЋА ТРАКА****„Живела Србија!“**

Главни одбори Демократске странке Србије и Нове Србије одлучили су о стварању предизборне коалиције. Њихов слоган ће бити: „Живела Србија!“ Те странке и формално су потврдиле одлуке председништва странака о заједничком наступу на парламентарним изборима. Изборна листа ће се звати ДСС-НС-Војислав Коштуница, а у оквиру квоте НС-а од 30 одсто мандата ће бити места и за Јединствену Србију и Српски демократски покрет обнове.

**Гужва на југу**

Председник Партије за демократско деловање из Прешева Риза Хаљими, написао је председнику Србије Борису Тадићу протестно писмо у којем се жали да су припадници Жандармерије у ратној опреми брутално малтретирани грађани на југу Србије. Он је од председника Србије тражио повлачење Жандармерије, уместо које у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа контролу треба да обавља локална полиција. Из Жандармерије демантују да су се тако понашали, наводећи да се радило о акцији сузбијања кријумчарења људи.

**Србин за Гиниса**

На највећем сајму књига из области кулинарства, у пољском Вроцлаву, кувар Миљан Стојанић скувао је чорбу за Гиниса.

Он је оборио Гинисов рекорд у кувању чорбе припремивши 10.000 литара чорбе, коју су дегустирали и жири и посетиоци.

Стојанићев Српски народни кувар добио је прву награду у својој категорији. Ове године, 192 земље су представиле више од 300 наслова из области кулинарства.

**Жене и даље жртве насиља**

25. новембра је у свету обележен Међународни дан борбе против насиља над женама који је установљен 1981. године у Боготи, када су феминисткиње Латинске Америке и Кариба говориле о породичном насиљу, силовањима и сексуалном злостављању, као и о насиљу које су жене и политички затвореници трпели под тадашњим диктаторским режимима у земљама Јужне Америке. Овај датум је одабран у знак сећања на сестре Патрију, Минерву и Марију Терезу Мирабел које је брутално убио диктатор Рафаел Трухиљо у Доминиканској Републици 1960. године. У оквиру Међународног дана против насиља над женама, у Канади се обележава и годишњица масакра у Монреалу који је 6. децембра 1989. године починио Марк Лепин убивши 14 жена и ранивши 13 особа (девет жена и четири мушкарца) и оставивши писмо у коме објашњава своју мржњу према феминисткињама.

Статистички подаци говоре да је једна од три жене на свету жртва физичког или сексуалног узнемиравања, а једна од пет жена је жртва силовања или покушаја силовања. Сваке године, три милиона жена изгуби живот због насиља коме су изложене зато што су жене, а насиље према њима присутно је у свим земљама, свим културама и социјалним слојевима.

Уједињене нације и ове године организују „Кампању 16 дана акције против насиља над женама“ која је покренута 1991. године. Од тада у овој акцији учествује око две хиљаде женских група и невладиних организација у више од сто земаља.

Ова глобална кампања, чији је циљ да доприне порасту свести о распрострањености овог проблема и тако доведе до његовог решавања, сваке године почиње 25. новембра а завршава се 10. децембра на Међународни дан права човека. Кампања је ове године фокусирана на сексуално насиље као оружје рата, генитално сакаћење, силовања, бракове међу децом, убиства из части.

**ОКО ПЛАНЕТЕ**

Самит лидера Индије и Кине

**Сарадња уместо вековног ривалства?**

Прошлонедељни самит лидера две гигантске азијске државе, Кине и Индије, чије становништво чини више од трећине човечанства и које тренутно имају најдинамичније економије на свету, окупирао је пажњу светске јавности. Кинески председник Ху Ђинтао је прошле недеље завршио званичне разговоре у Њу Делхију. Потписани су и званични споразуми, протоколи и меморандуми (укупно 13), а пре него што је отпутовао у суседни Пакистан, кинески лидер је посетио и Мумбај и Агру, где се налази чувени Таџ Махал.

Хуова посета је добила епитете „историјске“ не само због чињенице да је он први кинески председник који у Делхи стиже после десет година, већ и због нових околности кад је реч пре свега о Индији – њеног новог статуса на глобалној сцени као помаљајуће економске суперсиле – али и новог прагматизма који у њиховим међусобним односима већ неко време чини противтежу њиховом старом ривалству и међусобном неповерењу. Неки од тих елемената нису промакли ни на самом Хуовом доласку у Делхи. Његов домаћин, премијер Манмохан Синг није га дочекао на аеродрому, а Ху је у Делхију имао и неформални дочек: неколико стотина тибетанских избеглица поздравило га је демонстрацијом.

Разговори Синг–Ху одаслали су, међутим, неколико занимљивих и важних порука. Једна од њих је дефиниција председника Хуа да су „Кина и Индија две важне земље у настајућем мултиполарном светском поретку“. Кључном је, такође, оцењена и његова изјава да „има довољно простора за обе да расту заједно“. Једна од главних

теза кинеске штампе овим поводом гласи да је кинеско-индијско партнерство „од глобалног значаја“.

Потписани споразуми, који су иначе унапред усаглашени, односе се на финансије, инфраструктуру, енергију, науку и технологију, пољопривреду, образовање. Најзапаженији међу њима јесте програм који треба да омогући да међусобна трговина, са овогодишњих 20 милијарди долара, до 2010. буде удвостручена (пре 15 година износила је само 260 милиона).

Кина неће „опструирати“ индијско-амерички нуклеарни споразум који ће Делхију отворити врата строго контролисаног тржишта нуклеарног горива и технологије. Између два министра иностраних послова биће установљена „врућа линија“, а није промакло ни оно што је председник Ху, на посебном сусрету, рекао лидерима две индијске комунистичке партије (које подржавају садашњу владу Националног конгреса): „Будите прагматични, ово је ера глобализације.“

Самит у Делхију није, међутим, донео значајнији помак ни по једном спорном питању због којих индијско-кинески односи повремено подсећају на хладноратовске. Главни проблем: питање границе на Хималајима, нерешен од међусобног кратког рата 1962, опстаје – њиме ће се и даље бавити заједничке комисије и комитети. Два азијска цина су пре свега такмаци у региону, па Индија не крије забринутост због кинеских настојања да у своју орбиту увуче неке земље из непосредне индијске зоне утицаја, попут Бутана, Непала, Бангладеша, Шри Ланке, Малдива и Бурме.

Формула истовременог партнерства и ривалства ће свакако остати оквир за дуже време, с обзиром на супротстављене интересе, међусобне неједнакости и различитости. Кина је још увек једнопартијска држава, Индија вишепартијска демократија. То је подвучено и у коментару једног од водећих индијских листова: „Ми имамо заједничке економске интересе, али наши политички системи немају ништа заједничког“.

**ЕКО НОМИЈА**

Повољнији стамбени кредити у Србији

**Држава помаже решење стамбеног питања**

Већина оних држављана Србије који немају свој стан, а не располажу ни знатнијом уштеђевином (или не желе да је потроше на куповину некретности) од сада ће моћи да узимају стамбене кредитне под нешто повољнијим условима. Куповина станова на кредит уз учешће државе је од прошле недеље, тачније од 20. новембра, постала нешто лакша и повољнија. Досадашње учешће од 10 одсто „преполовило“ се на пет процената, а административни трошкови са 1 или 1,5 одсто на 0,5 процената, док се рок отплате продужио на 30 година за све млађе од 45 година. Истовремено, смањено је учешће и за остале кредитне осигуране код Националне корпорације са 20 на 10 одсто.

Александар Јовић, директор Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, каже за „Политику“ да је до сада потписан уговор о субвенционисаним кредитима са пет одсто учешћа са неколико банака, тако са Интезом, Рајфајзенем, Хипо Алпе Адријом, Сосијете женералом и Ерсте банком. Основни уговори о осигурању са смањеним учешћем већ су послати на потписивање и осталим српским банкама чланицама корпорације, па се Јовић нада да ће се овај посао завршити у могућем најкраћем року.

Након што је Влада Србије предузела мере за побољшање услова стамбеног кредитирања грађана, Банка Интеза почела је да одобрава кредитне са субвенцијом државе на рок до 30 година, уз минимално учешће од пет одсто. Од укупног учешћа од 25 одсто, држава обезбеђује 20 одсто из буџета, а пет одсто сам корисник. Преосталих 75 одсто вредности некретности или траженог износа кредита, финансира банка уз каматну стопу

од ЕУРИБОР + 3,9 одсто на годишњем нивоу. Камата на износ дела кредита који је финансиран из буџета износи 0,1 одсто на годишњем нивоу, са роком отплате од пет година и греје периодом од 25 година. Композитна каматна стопа, на целокупан износ кредита, варира у зависности од рочности. Тако, на пример, за рок отплате од 20 година композитна камата износи 4,5 одсто, а на 30 година пет одсто.

Стамбене кредитне са субвенцијом државе могу да користе грађани до 45 година старости, без обзира на брачни статус, који немају адекватно решено стамбено питање. То значи да и они којима треба већи стамбени простор могу да свој стан продају и уз помоћ субвенционисаног стамбеног кредита дођу до већег.

Максимални износ кредита је 100.000 евра, а месечна рата не сме да прелази 50 одсто примања. Корисник кредита може да укључи у отплату још неког, који не мора да буде члан породице. У том случају месечни ануитет не сме да оптерети више од половине заједничких месечних примања. За обезбеђење кредита неопходна је хипотека на некретности која је предмет куповине или на некој другој.

Сосијете женерал банка је понудила повољније услове за субвенционисане стамбене кредитне. Уз сагласност Националне корпорације за осигурање кредита, од прошле недеље клијенти ове банке могу поднети захтев за субвенционисани стамбени кредит са само пет одсто учешћа и са роком отплате продуженим на 25 година.

По новој понуди, за субвенционисани кредит за некретнину у вредности од 50.000 евра, клијенти дају учешће од 2.500 евра, за разлику од претходних 5.000 евра. Административни трошак и осигурање кредита су такође смањени, тако да су иницијални трошкови за добијање овог кредита 3.675 евра, што је за око 3.000 евра мање него пре. Рата кредита, са роком отплате од 30 година за овај кредит је 251,42 евра за шта је неопходна минимална плата од 502 евра, истичу из те банке, уз напомену да су одобрили највећи број субвенционисаних кредита у Србији и да држе скоро 30 одсто тржишта.

**КРИВО ОГЛЕДАЛО**

Господин Марковић има странку која нема везе са странком покојног Ражнатовића. Значи, он се одвојио пре више од пет година, или четири године, и на тај начин ми смо успоставили заиста коректну сарадњу на локалном нивоу. Има много оних на политичкој сцени који су имали много ближе односе управо са покојним Ражнатовићем, а да сада причају другачије. Ми немамо тај проблем да то објашњавамо јер никада такве односе нисмо имали. Господин Марковић је имао, он то не крије, и нема разлога да крије, то је заиста његов став. **Андреја Младеновић,** портпарол ДСС-а

Наш премијер, без обзира што је одрастао у Београду, и он је Шумадинац. И он је рођен у Коштунићима, а познато је да Шумадинци воле све. Нудимо и Нокију и Филипс, и Самсунг и Мерцедес, али чувамо и онак и шајкачу. Видео сам овде једну шајкачу. Ево је овде! И Гучу и Тару и Заставу. Чуваћемо и Егзит.

**Драгољуб Марковић Палма,** председник Јединствене Србије

Ово је прва предизборна коалиција партије демократске оријентације са странкама бившег режима. Сигурно је усмерена на такозвану домаћинску Србију. Значи, то су они локални лидери – Бица, Палма, Верко, у центру Шумадије, где је Веља Илић, такође, прилично градио локалне друмове.

**Милан Николић,**

Центар за проучавање алтернативе

С обзиром на оно што смо чули од ДСС-а ових дана, мислим да су се они определили за стратегију коју је имао њихов кандидат на председничким изборима 2004. Драган Маришићанин. То је позиција средњег играча, а знамо како се то завршило – он је добио, мислим, око 400.000 гласова.

**Душан Павловић,** политички аналитичар

Једна Србија је модерна, већинска Србија, с грађанима који гледају према Европи и будућности. Другу Србију представља садашња политичка елита, која не нуди ништа ни Србији ни Косову нити Европи, и гради све искључиво на митовима, а Косово користи као пропагандни хит.

**Агим Чеку,** премијер Косова

**СРПСКА ПОШТА**

**Елементарно наклапање**

Прошле недеље сам био у Пешти. Прихајао сам по обичају раном зором. Неде око петице нашао сам се у Ноћмезо утици, пред мојим омиљеним бројем 49. Нашао, али не и снашао. Време је немилосрдно и брише све некорисне ствари, или бар оне које се не користе. А ја већ годинама не користим шифру за улазак у зграду редакције. Кренуо сам ја одлучно шаком на црну таблу и укуцао II, па „кулч“, и онда, авај, стао. Мајко моја, да ли је могуће, да сам заборадио!? Е, синко драги, каже мајка, излапео си као твој отац. Онда ја опет поменем мајку, али у другом контексту, и почнем да цупкам по протоару. Клошари ме загледају... Жена на станици преко пута завукла руку у џеп капута и тиска мобилни. Гледај, рекох себи, кад сад зовне полицију. Опет се устремим на таблу, али не вреди. Вртим комбинације, ал справа само записати и ништа. Дрмам браву, гурам прст у кључаоницу, подупирем ногом врата – ни макац. Има ли ово неко симболично значење, питам се? Значи ли то да сам своје одсвирао? Можда ми следи отказ? Одлазим ли то у старо гвожђе, ја, који никад нисам ни био младо гвожђе, више нека пластика. Одлазим ли ја то у стару пластику, или да баталим параноју и време убијем радећи гимнастику? Ај, рекох, није ни то лоша идеја, пре или касније неко ће морати да отвори двери. Таман ја почнем са истезањем мишића, кад нека госпођа приђе, откључа врата и уније. Ја трк за њом, она се прену, ал ја јој нешто масно слагах у трену.

Срећнијег у Терезиној вароши не беше, док као тига прнух у просторије Савеза, али одмах затим исколачих очи јер неко на мене са леђа насрну! Нападних бежах поезијом у раним часовима. Јозо је Маторицз занеоћио на вишињим спратовима, и кренувиши пут дасака које живот значе, приметио у приземљу неког како од среће скаче. Кад оно Браца тј. ја! (Е, сад, за оне који не знају ко је он, не ја него он тј. Јозо, да кажем да је он најбољи Хрват међу српским глумцима, односно најбољи српски глумац међу Хрватима, и да је заједно са Миланом Русом основао Српско позориште у Мађарској.)

Испричао ми је Јозо потом свашта, али ми је и запретио да ће ме пробости мачем краља Лири ако га издам, тако да немам ништа да вам признам и све ће остати тајна. И оно о оном, и оно о онима. Ех, шта бих сад дао за „Три прасета“! Како бих слатко обрадио стање, да немам то сазнање о сопственим ограничењима спољашњег елемента, јер ко сам ја да пишем о унутрашњим стварима међу Србима из Мађарске?

Али зато могу нешто из свог богатог сећања! Сећам се, као да је било јуче, кад смо у ловранској кафаници „Велика Бугарска“, седели Јозо Маторицз, Милан Рус и ја, те пили, пили, пили... И кад смо се добро поднапили вина, каже Милан како је био у Бечу, и како се разочарао у тамошње Србе, који нису ни налик Србима из Мађарске. И ја се ту надовезах како је то због менталитета, па ми се језик развеза, како смо ми тј. Срби у ствари Турци, па отуд и поменути разлика, а Милан се сложи у том смислу да су они тј. Срби из Мађарске, односно Мађари опште узев у ствари Немци, тако да се све уклапа. Све осим Јозе, који нас тужно погледа, очима словенског порекла.

**Братислав Вељић**

**УГАО ЗА СМЕХ**

**Српски графити**

ДОЛЕ С НАТО БОМБАМА!



Правог мушкарца нећете видети да пере и пегла. Он то заврши пре него што се његова жена пробуди.



Пријатељ служи да, када ти је лош дан, одеш и поквариш и њему дан.



СРБИ НАСМЕШИТЕ СЕ!...ОВО ЈЕ БИЛА СКРИВЕНА КАМЕРА.



Мушкарци су као сладолед – наизглед хладни, а чим их лизнеш – истопе се!



Срби су најздравија нација – на свом грбу имају четири Ц-витамина!



Има жена које тврде да су сви мушкарци исти. Зар то није мало превише искуства?



Најгора београдска клетва: „Дабогда ти кућа била на сиенену“.



Боље испати глуп него из аутобуса.

Српска школа у Будимпешти

## Недеља матерњег језика



У будимпештанској Српској основној школи и гимназији је од 13. до 18. новембра приређена манифестација под именом „Недеља матерњег језика“. Највећи део посла су одрадили актив србиста на челу са Јулијаном Которчевић, заједно са активом учитељица. Учитељице су још у петак 11. новембра сакупили материјал за народопис по разредима, у аули поставиле изложбу. Реквизите: разне богато украшене рукотворине, тканине, делове народне ношње, старе фотографије, илустрације српских народних ношњи, поједине примерке народних инструмената, учитељице су поставиле тако да се на најлакши начин упознамо са богатом материјалном баштином наших предака.

У понедељак, одржано је такмичење у правопису. Главна одговорна је била Јулијана Которчевић, шеф српског актива. За успешну реализацију у нижим разредима одговорна је била учитељица Љубинка Георгијевић, док је за гимназијалце и основце од 5. до 8. разреда била задужена професорка Видосава Свобода.

У уторак са почетком у 15 часова професор Борислав Рус је отворио изложбу о животу и делатности Јована Стерије Поповића која је својевремено била постављена и у Средњоевропском културном институту. Део Стеријине представе „Покондирена тиква“ извели су гимназијалци: Марта Гајин, Тамара Маричић, Станислава Докић и Данијел Мојзеш, док је Моња Медаковић прочитала приказ о стваралаштву Јована Стерије Поповића. Комедију је са ђацима увежбао професор Радивој Галић, а реквизите је обезбедило Српско позориште у Мађарској на челу са Миланом Русом.

У среду 15. новембра у преподневним часовима ученици нижих разреда основне школе су заједно са својим учитељицама у трпезарији припремили српске специјалитете: проју и разне врсте пите. Док је обављен квиз из народописа за ниже разреде основне школе, догле су ученици виших разреда и гимназије погледали филм о великом српском научнику Николи Тесли. У кабинету за физику обављен је квиз из физике за који је била одговорна професорка Едита Андричек. Истовремено је обављен и квиз из историје о револуционарним догађањима у јесен 1956. године. Одговорна за ово такмичење била је професорка Цвета Вуковић.



Квиз из народописа за узраст од 1. до 4. разреда основне школе саставила је учитељица Љубинка Георгијевић у сарадњи са учитељицом Катарином Весић. Такмичење из народописа од 5. до 8. разреда такође је успешно обављено. За ваљану организацију овог такмичења била је одговорна професорка Видосава Свобода.

Истог дана у поподневним часовима познати књижевник Милован Витезовић гостовао је у нашој школи. Он је као сценариста поменутог документарно-играног филма том приликом промовисао свој најновији филм „Где цвета лимун жут“. Филм је оставио изузетно дубоке утиске на публику која је захваљујући овом остварењу могла да упозна страдање српског народа и војске за време Првог светског рата.

Следећег дана у четвртак у преподневним часовима одржан је ванредни час књижевности. Том приликом је са Милованом Витезовићем разговор водио професор Драгомир Дујмов. Присутни су са одушевљењем слушали детаље и занимљиве појединости о начину стварања и писања Милована Витезовића и упијали делове романа које је читао сам аутор.

У петак је уследило вредновање „Недеље матерњег језика“. Том приликом је директорка Катица Рус поделила заслужене повеље. У нижим разредима основне школе повеље за читање су добили следећи ученици: Марија Чичић, Катарина Иланковић, Сара Стануловић, Милорад Дудор, Мина Ремели и Софија Шибалин. Из правописа у нижим разредима прво место су освојили: Марија Чичић, Катарина Иланковић, Давид Илиоски, Ива Ковач, Јована Богдановић и Ивана Марић. Друго место је припало Милошу Миливојевићу, Тањи Пандуровић, Алекси Миловановићу, Нини Макаи, Милораду Ластиху, Мини Ремели, Делану Дујмову и Тили Станковић док су на трећем месту завршили Фани Макади, Јана Мандић, Уна Ковач и Софија Шибалин. За народопис су сви разреди основне школе добили по једну повељу. У такмичењу из правописа за више разреде основне школе у узрасту 5. и 6. разреда 1. место је припало Ани Кучери, 2. место Милице Чичић, а 3. место Ивану Ранђеловићу. У категорији 7-8. разреда 1. место је освојила Александра Толмачов, 2. место Милутин Биговић, а 3. место Агнеш Урбановић. Код гимназијалаца из правописа је постигнут следећи успех: 1. место Јелена Павловић, 2. место Владимир Вировкић и Ања Лазор, 3. место Катарина Немет.

У такмичењу из изражајног читања у вишим разредима основне школе 1. место је освојила Андреа Меселција, 2. место Алексеј Шефер, а 3. место Милица Чичић. Међу гимназијалцима најбољи су били следећи: 1. место Марта Гајин, 2. место Катарина Ђерђ, 3. место Ведрана Рацић и Моња Медаковић.

У квизу из историје повеље су добили: Катарина Немет, Станислава Докић, Милица Дрљачин, Марта Гајин, Маријана Скиба, Владимир Вировкић, Мина Ђокић, Лазар Которчевић, Ненад Алексов, Марк Јухас и Ана-Марија Вист.

Д. Д.

**Гостовање Српског позоришта у Десци**

У организацији Српске самоуправе у Десци **3. децембра (недеља)**, са почетком у **17.00 сати** у месној Сеоској кући гостује Српско позориште у Мађарској.

**Душан Ковачевић: Професионалац**  
(тужна комедија, по Луки)  
Режија: Радослав Дорић  
Играју: Милан Рус, Тибор Ембер,  
Зорица Јурковић, Јосо Маториц

**Вече лепе народне песме и музике у Печују**

У организацији Српске редакције Мађарског радија, у Печују ће се **2. децембра у 19 сати** одржати „Вече лепе народне песме и музике”. Место одржавања приредбе је аула Медицинског факултета (Ул. Сигети бр. 12). Наступају: Драгица Радосављевић-Цакана и дует Селимова-Желчевски. Свирају: оркестар Миће Јанковића и оркестар Крунослава Агатића.

Улазнице (са вечером или без вечере) могу су резервисати на телефоне: 06-72-518-332, 518-331, 518-330.

**Нова стручна литература у Библиотеци ССМ**

*ДЕРЕТИЋ, Јован*

**Видаковић и рани српски роман.** Нови Сад, Матица српска, 1980.

*Коста Абрашевић*

**Приредио Милован Данојлић.** Београд, Нолит, 1964.

*БРАУН, Максимилијан*

**Косово, Битка на Косову Пољу у историјским и епском предању** Прево с немачког и приредио Томислав Бекић, Нови Сад, Платонеум, 2004.

*ЂИРКОВИЋ, Сима М.*

**Работници, војници, духовници, друштва средњовековног Балкана** Приредио Властимир Ђокић, Београд, Екуилибриум, 1997.

**Казивања о српском устанку, 1804.**

Приредила Драгана Самарцић, Београд, Српска књижевна задруга, 1980.

**Косовска битка, Мит, легенда и стварност**

Избор Ратко Петковић, Београд, Литера, 1987. (приручник)

*Лексикон српског средњег века*

Приредили Сима Ђирковић, раде Михаљчић, Београд, Кновледге, 1999. (приручник)

*СТЕВАНОВИЋ, Миладин*

**Деспот Стефан Лазаревић,** Београд, Књига-комерц, 2003.

*СТЕВАНОВИЋ, Миладин*

**Стеван Првовенчани,** Београд, Књига-комерц, 2003.

*СТЕВАНОВИЋ, Миладин*

**Књегинја Милица Хребелјановић** Београд, Књига-комерц, 2005.

*СТЕВАНОВИЋ, Миладин*

**Цар Урош.** Београд, Књига-комерц, 2004.

**Зидни календар Музеја Српске православне епархије будимске у Сентандреји за 2007. годину**

У графичком и у штампарском решењу репрезентативан зидни календар садржи насловну страну и 12 колор репродукција са иконама. Календар је великог формата (48 x 33 цм.) текстови су штампани на српском, мађарском и на енглеском језику.

*Цена зидног календара:*

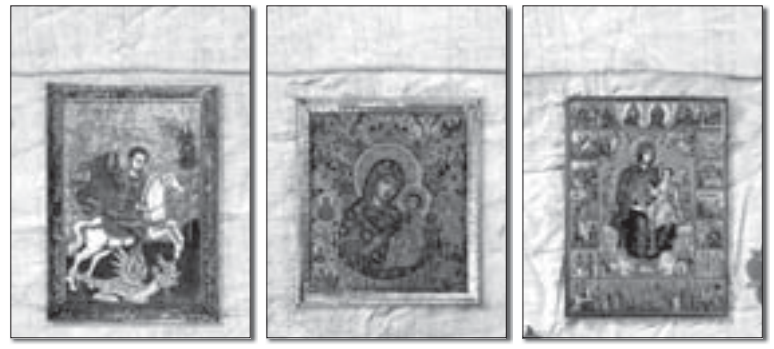
*од 1 до 9 ком. 2400 фт.*

*од 10 до 19 ком. 2000 фт.*

*У случају куповине преко 20 примерака цена је 1600 фт. по примерку*

Календар можете купити у Музеју Епархије будимске у Сентандреји и код свештенства Епархије будимске, а у Будимпешти у српској земаљској самоуправи. Додатне информације можете добити на тел. 26/312-399

Куповином календара помажете рад Музеја!

**Добротворни концерт Ансамбла Вујичић**

у Помазу, у Дому културе – за помоћ Библиотеци  
**1. децембра 2006. са почетком у 19 сати**

**Српска музика – плесачница у Сегедину**

**13. децембра од 18 сати** у Дому мањина  
Свира оркестар „Банат”  
Плесачницу води Кристифор Брцан

Гостовање Градског позоришта из Бечеја

**„Како убити супругу и зашто”**

У организацији Самоуправе Срба у Мађарској, Српске самоуправе у Будимпешти, Српског културног клуба у Будимпешти и Културног и документационог центра Срба у Мађарској

**гостовање позоришне представе**

**„Како убити супругу и зашто”**

по тексту Антонија Амурија

у извођењу Градског позоришта из Бечеја

режија Предраг Вујовић

**7. децембра (четвртак)**

**2006. у 18.00 сати**

Место: Talentum Kulturális Fórum (VII k. Rottenbiller u. 16-22.)  
Цена улазнице: 1.100 фт. за одрасле и 480 фт. за ђаке и студенте  
Традиционално гостовање аматерских позоришта из Војводине помажу и Српске мањинске самоуправе IX, XIV и XIX кварта.

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса: Српске народне новине, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретарредакције: Милица Вукајловић. Оснивач и издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског закона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штамп: КОМП-прес КфТ. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. –

Технички руководиоца: Карољ Сабо. ♦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.comp-press.hu/cnn2000 E-mail: stepanov.milan@gmail.hu

**HU ISSN 1215-072 x**

Отац Тадеј

## Покајање је измена живота II

**П**итали су Светог Серафима Саровског: Шта је циљ нашег живота? – Враћање у наручје Оца Небеског.

Ми реметимо мир. Господ нас оставља са нашим мислима – ето нам страдања. Нема силе која може да поруши милост Господњу. Зато мученици нису осећали страдања, а ако су и осетили, утешио их је тихи Господ. Када благодат Светог Духа озари душу, она више не осећа страдања.

После Господа немамо веће добро од својих родитеља. Господ каже: Ја сам тај који зачиње плод у утроби мајке. Родитељи су оруђе у рукама Господњим. Господ благосиља брак. Потребно је време да се попуни оних павших анђела који су отишли за сатаном, а Бог је и за њих, духове злобе, Бог. Они су високо интелигентна бића, али за њих нема ни мира ни спокоја.

Ми морамо тражити утеху од ближњих будући да смо створени, ограничени временом и простором, и не можемо да дамо бесконачно, али тражимо бесконачно. Тражимо мир бесконачан, радост бесконачну – све бесконачно. Али наши најближи не могу све да нам пруже. Сви смо ограничени и у сталном смо рату са злим мислима, јер су пали духови пуни злобе.

Господ гледа да ли ми од срца тражимо да нам Он помогне. Чујемо многе речи лепог примера живота и како треба упутити ближње да то раде, Али, да ли ћемо моћи то да остваримо?

Видимо особу мирну, тиху, све прашта, све трпи. Тај пример нам остаје увек, јер и ми желимо то да стекнемо. Како? Окренемо се ка Апсолутном Добру, срцем, мислима и целим својим бићем. Сјединимо се у Апсолутној Љубави са својим Створитељем. Треба бити непрекидно у молитви. Треба молити Пресвету Мајку, анђела и Свете, да Га тако силно љубимо, јер тада ћемо бити блажени и овде и у вечности. Бог је љубав и срећа, која испуњава све који Га траже.

Каквим се мислима бавимо, такав нам је живот. Ако су нам мисли мирне и тихе, ето нам мир. Ако су нам мисли негативне, ето нам немир. Ми тражимо помоћ од родитеља и кад их замолимо, они раскрваре своје родитељско срце и чине нам по вољи оно што је добро.

Божја енергија свуда делује, а особито у оним људима који су се окренули ка Господу. Бог је мир, утеха и радост свима. Зато вам желимо мир и радост од Господа.

Родитељи имају велику власт над својом децом. Да ли су они добри или лоши то је њихова ствар и они ће за то одговарати. Много се у свету страда због непоштовања родитеља.

Мој отац је био много добар човек. Имао сам мисао да је требало да уложи много више у мене. Пре-



Фотос: Иван Јакимчић

осетљив сам. Рођен сам 1914. године. Нисам смео да упутим такве мисли оцу. Не вреди што сам био бистро дете. Нисам видео да сам ја упропастио свој живот. Када је требало нешто да се оствари, а оно пропадло. Лекарима су рекли: Неће живети више од пет година. Био сам тежак

плућни болесник. Хтео сам да посетим свој живот Господу, па сам отишао у манастир.

Господ ће отворити пут најбољи за децу. Господ ће простити. Господ је милостив. Ако се ми молимо Богу за њих, немогуће је да то не утиче на њих. Мисли су огромна

### Поуке старца Клеопе

## Шта су снови и виђења

**О**дговарам вам речима Светога Јована Лествичника, који вели: „Сан је покрет ума у време некретања тела. А привиђење (лажно виђење) је обмана очију, када ум спава. Привидење је излазак ума када тело бди. Привидење је виђење нечега без ипостаси (нереално)”. Ето, дакле, шта су снови и виђења. Они су двојаки: добри и зли снови и виђења. А разлика је међу њима ова:

Добри снови и виђења од Бога су, кроз њих се открива Његова велика воља, само онима који су потпуно

савршени и свети и који творе Његове заповести, као што је био праведни Јосиф, коме се у сну показао арханђео Гаврило, заповедивши му да бежи са младенцем Исусом и са Дјевом Маријом у Египат. Добри снови долазе од анђела, и подсећају нас на смрт и осуду, а пошто се пробудимо подстичу нас на молитву и покајање. Напротив, зли снови и привиђења су од ђавола прерушених у светлосне анђеле или у светитеље, који нас у сну обмањују да смо добри и достојни раја; а пошто се пробудимо „тонемо у гордост и у радост”.

снага. Одмах нам се отвори пут и знак.

Монах се у старо време молио да му Пресвета Богородица укаже шта је то монах, а Пресвета Мајка му је рекла: Монах је молитвеник за цео свет.

Ако мислима ратујемо са професорима и родитељима, нема добра.

Господ жали своја створења што тако пате, али узалуд када неће да се покају. Дође старац Светом Антонију и каже да је велики грешник и да је много грешио.

– Хоћу да ми ти кажеш да ли за мене има покајања?

– Молићу се Господу да ми Он открије, а ти дођи за недељу дана.

Господ му је открио: – Знаш ли ти ко је онај старац?

– Не знам.

– То је сатана.

– Он хоће од мене да чује да ли има покајања.

– Има покајања. Он је дух и стално је у покрету. Треба да стоји на једном месту три године окренут ка истоку и да се моли: „Опусти Господе моју преосталу злобу.”

Старац је дошао након недељу дана.

– Да ли си питао за мене?

– Јесам. Треба да стојиш три године окренут ка истоку и да се молиш: „Опусти Господе моју преосталу злобу.”

Одскакутао је на једној ноzi јер је знао то, али неће да се покаје. Нема неопростивог греха. Нема греха који ће порушити милост Господњу.

Свети Оци су се интересовали шта је то хула на Светог Духа и добили су одговор. Хула на Светог Духа је упорност у непокајању и противљење истини. Узалуд ти некоме говориш да је Бог свуда присутан и да је животодавац, кад он неће да чује.

Треба припремити срце да се у Светом Причешћу сједини са Господом. Пост је потребан за смирење тела, јер кад се тело смири, смириће се и душа. Црква је прописала како треба постити. Срце треба припремити. Ми можемо ништа не јести, а да нам је срце злобно и пакосно. Како да примим Свето Причешће када не подносим појединце? Узећемо Свето Причешће, али не за спасење, јер смо задржали паклене особине, које су зле.

Пост је припрема за смирено срце. Свети Оци кажу: Онај који није послушан, узалуд пости и моли се Богу. Послушање је веће од поста и молитве. Кад сам био млад нисам разумео упутства Светих Отаца, али касније сам увидео да је то тачно. Ко не смири срце и не очисти га од злих мисли, узалуд пости.

Господ је сав мир, сав радост. Треба припремити срце да буде кротко, смирено, у супротном узећемо Свето Причешће на осуду, а не за спасење. Зато се и молимо: да нам Причешће не буде на суд него на спасење.

Ко обилази манастире да види споменик, архитектуру, фреске, вратиће се кући празне душе. Међутим ако је побожна душа, ако обилази ради своје душе, да би стекао мир, спасење, вратиће се пун утехе.